

Monika Vud

Jedan u milion

Prevela
Tatjana Milosavljević

■ Laguna ■

Naslov originala

Monica Wood

THE ONE IN A MILLION BOY

THE ONE-IN-A-MILLION BOY by Monica Wood

Copyright © 2016 by Monica Wood

By arrangement with the author. All rights reserved.

Translation copyright © 2017 za srpsko izdanje, LAGUNA

Kupovinom knjige sa FSC oznakom pomažete razvoj projekta odgovornog korišćenja šumskih resursa širom sveta.

NC-COC-016937, NC-CW-016937, FSC-C007782

© 1996 Forest Stewardship Council A.C.

Džou Serou,
koji je upotpunio našu porodicu,
i
Gejl Hokman,
koja je prešla ceo put

Sadržaj

Autorkina napomena	9
Prvi deo: <i>Brolis</i> (Brat)	11
Drugi deo: <i>Sūnus</i> (Sinovi)	103
Treći deo: <i>Kelione</i> (Putovanje)	167
Četvrti deo: <i>Draugas</i> (Priatelj)	245
Peti deo: <i>Vakaras</i> (Veče)	353
Izjave zahvalnosti	397
O autorki	399

Autorkina napomena

U knjizi se navode spiskovi svetskih rekorda, mahom sakupljeni iz raznih izdanja *Ginisove knjige rekorda*. Sem četiri očigledna izuzetka, imena i podvizi su stvarni i zvanično zabeleženi; međutim, ovde su, jednako kao i brend Ginisovih svetskih rekorda, upotrebljeni da izatkaju svet koji postoji samo u mojoj mašti. Za vreme koje protekne od pisanja do objavljivanja ove knjige, noviji takmičari će verovatno srušiti neke od tih rekorda. Takođe, poslužila sam se i podacima sa veb-sajta Grupe za gerontološka istraživanja (*Gerontology Research Group*), organizacije koja vodi evidenciju o najstarijim ljudima na svetu. U priči se nakratko pojavljuje i stvarni muzičar Dejvid Krozbi, isto u fiktivnom kontekstu.

PRVI DEO

BROLIS (BRAT)

* * *

Gospodica Ona Vitkus. Tonski zapis njene životne priče.
Prvi deo.

Je l' uključeno?

...

Ne mogu da odgovorim na sva ova pitanja. Presedećemo
ovde do sudnjeg dana.

...

Odgovoriću na prvo, ali to je to.

...

Rođena sam u Litvaniji. Hiljadu devetstote. Ne sećam se
u kom mestu. Pa, možda se bleđo prisećam nekih domaćih
životinja. Konj, ili neko drugo krupno živinče. Belo, sa šarama.

...

Krava, možda.

...

Nemam pojma koje vrste krava žive u Litvaniji. Ali čini
mi se da se prisećam – znaš one pegave mlekulje kakvih
posvuda ima?

...

Holštajinke. Hvala. E, da, i trešnje. Divne trešnje kojima
krošnja u proleće izgleda kao sapunica. Velike, penušave,
sve u cvetu.

...

Dugo smo putovali, a onda smo se ukrcali na brod i zaplo-
vili preko mora. Toga se sećam onako, u delovima. Imaš
milijon pitanja na tom papiru...

...

Pedeset, da. Dobro. Samo kažem, ne moraš ih postaviti sva redom.

...

Zato što životna priča nikad ne počinje od početka. Zar vas u školi ne uče baš ništa?

Prvo poglavlje

Čekala ga je – njega ili nekoga drugog – mada se nije najavio telefonom. „Gde je mali?“, upita ona s trema.

„Nije mogao da dođe“, reče on. „Vi ste gospođa Vitkus?“ Došao je da joj napuni hranilice za ptice i iznese smeće, i da posveti šezdeset minuta brizi o njenom imanju. Barem je toliko mogao.

Zlovoljno ga je odmerila, lica nalik na smežuranu jabuku i lišenog svake boje, s izuzetkom sitnih, uznemirujućih, svetlucavih očiju. „Ptice su mi ogladnele“, reče ona. „Ne mogu da se popnem uz merdevine.“ Glas joj je podsećao na zdrobljeno staklo.

„Gospođa Ona Vitkus? Siblijeva avenija broj četrdeset dva?“ Ponovo je proverio adresu; došao je autobusom s drugog kraja grada, morao je i da preseda. Zelena kućica nalazila se na šumovitom završetku slepe ulice, dva bloka od robne kuće *Lou* i nekoliko koraka od pešačke staze što je vodila u prirodu. Stojeći u dvorištu ispred kuće, Kvin je podjednako dobro čuo ptice i gradski saobraćaj.

„Nije gospođa nego gospođica“, gordo će ona. Nazreo je jedva primetan trag naglaska. Dečak ga nije pomenuo.

Verovatno se doteturala s masom ostalih preko ostrva Elis. „Ni prošle nedelje se nije pojavio“, reče mu potom. „Ti dečaci baš ne umeju da istraju.“

„Ja tu ništa ne mogu“, odvrati Kvin, odjednom obazriv. Beše naveden da očekuje ljupku bakicu rumenih obraza. Kuća joj je, sa sumornim cvetnim lejama, badžama sa šiljastim zabatima i šindrom boje slame, ličila na veštičju kolibu.

„Trebalo bi da uče tu decu poslušnosti. Da budu spremni, dobri i poslušni... dobri i poslušni...“ Ona se lako kucnu prstom po čelu.

„Čisti“, predloži Kvin.

Dečakov odlazak je bio takav: čist, trenutani. Samo što Kvin nije mogao naterati sebe da to izgovori.

„Čisti i smerni“, reče žena. „I to i obećaju. Zakunu se. Misli-la sam da je ovaj baš takav.“ Još jedan slabašan odjek naglas-ka: pomalo čupavi suglasnici, ništa što bi privuklo pažnju neuvežbanog uva.

„Ja sam mu otac“, reče Kvin.

„To sam i mislila.“ Ona se promeškolji u svojoj štepovanoj jakni. Takođe je imala na glavi kapu s pomponima, mada je bio kraj maja, najmanje trinaest stepeni, i sijalo je sunce. „Je li bolestan?“

„Nije“, odvrati Kvin. „Gde je hrana za ptice?“

Starica je drhtala. Njene noge u hulahopkama nalikovale su na držalje grabulja gurnute u male crne cipele. „Poza-di u šupi“, reče mu. „Odmah pored vrata, sem ako je mali nije pomerio. Padne mu tako na pamet. Merdevine su tako-đe tamo. Ali visok si. Možda ti neće trebati.“ Ona odmeri Kvina kao da razmišlja da li da mu ukrade odeću.

„Ako postavim hranilice malo niže“, predloži on, „mogli biste sami da ih hranite.“

Ona ukopa prste u kukove. „Nervira me ovo“, reče. Najednom je zvučala kao da je na ivici suza, i ta neočekivana promena tona natera Kvina da malo ubrza.

„Pa onda, da se latim posla“, reče joj.

„Biću unutra.“ Ona pokaza čvornovitim prstom prema svojim ulaznim vratima. „Mogu te podjednako dobro nadzirati i kroz prozor.“ Govorila je s revnošću koja se kosila s njenom fizičkom krhkošću i Kvin prvi put posumnja u Belinu tvrdnju da Ona Vitkus ima sto četiri godine. Otkako je mali umro, Belin doživljaj stvarnosti se donekle pomutio. Kvin je osećao strahopoštovanje pred njenom tugom, uplašen snagom kojom ju je ta tuga menjala. Želeo je da je spase, ali nije imao dara ni za kakav međuljudski odnos komplikovaniji od povinovanja naređenjima kao vida iskupljenja. Tako se i našao ovde, po naređenju svoje dvaput bivše žene, da dovrši dobro delo njihovog sina.

Dvokrilna vrata šupe, s kojih se ljuštila boja, lako su se otvorila. Izgledalo je da su šarke nedavno podmazane. Unutra je pronašao merdevine s jednom polomljenom prečkom. Sve je zaudaralo na životinju – ne na psa ili mačku, već nešto sirovije; na miša, možda. Ili na žgoljave, goluždave pacove s očnjacima. Na suprotnom zidu su, u dijagonalnom nizu, visile zarđale baštenske alatke, čiji su šiljci, zupci i sečiva štrčali ka prostoriji. Kvin pomisli kako se sve dečak mogao povrediti u svojoj nedeljnoj milosrdnoj misiji: mogla je greda pasti na njega ili ga je mogao ugristi neki glodar – navlaka u stilu Čete 23.*

Ali dečak se nije povredio. Bio je, kako je rekao, „nadahnut“.

Kvin je pronašao hranu za ptice u plastičnoj kanti koju je prepoznao. Nekad je sadržavala dvadeset kila gipsanog

* Oznaka čete mladih izviđača. (Prim. prev.)

maltera kojim je popravio zidove Beline garaže – pre no što su se konačno razišli, pre no što je njegovu prostoriju za probe ponovo pretvorila u ostavu za razređivač, biljne otrove i rezervne gume. U kanti je Kvin pronašao poveću plastičnu lopaticu, sjajnu i crvenu kao trešnja, veselu poput rekvizita za božićnu predstavu. Na obližnjoj polici primetio je još devet istovetnih lopatica. Dečak je bio opsesivni sakupljač. Čuvao je stvari koje se ničim nisu dale objasniti. Dan uoči sahrane, Bel je otvorila vrata njegove sobe i uputila Kvina da razgleda ako hoće, ali da ništa ne pomera s mesta, da ništa ne dira. Stoga je brojao. Ptičja gnezda: deset; primerci *Starog Žuće*:* deset; baterijske lampe: deset; kasice prasice: deset; priručnici za mlade izviđače: deset. Imao je štapiće od sladoleda, žireve, minijaturne kaleme kakvi se mogu naći u ženskim priborima za šivenje, sve uredno poslagano u grupe od po deset komada. Jedan kompjuter, deset podloga za miš. Jedan pisaći sto, deset pernica za olovke. Opsesivno sakupljanje, tvrdila je Bel, bilo je razumna reakcija na oca čija je pažnja kapala kao voda iz pokvarene slavine. „Mućni malo glavom“, rekla mu je jednom prilikom. „Zašto bi jedanaestogodišnje dete insistiralo na ovolikim rezervnim primercima stvari koje mu trebaju?“

Zato što s njim nešto nije u redu, glasio je Kvinov nemi odgovor. Tog tužnog dana su, međutim, ćutke razgledali njegovu sobu. Pošto je Bel prva izašla, Kvin je uzeo dečakov rokovnik – crnu sveščicu povezanu žičanom spiralom, dimenzija dvanaest sa sedamnaest centimetara – i sakrio ga pod sako. Tamo je ostalo još devet drugih, još u zavarenom celofanskom pakovanju.

Dok je teglio hranu za ptice do hranilica gospodice Vitkus, Kvin je zamišljao ostatak Čete 23 kako zadovoljno pomaže

* Fred Gipson, *Old Yeller* (Harper & Brothers, 1956). (Prim. prev.)

nekim privlačnijim socijalnim slučajevima, od sorte koja plete ružičaste prekrivače. Vođa izviđača Ted Ledbeter, nastavnik u osnovnoj školi i samohrani otac koji je tvrdio kako obožava pešačenje kroz šumu, po svoj prilici je natovarao gospođicu Vitkus detetu za koje je postojala najmanja verovatnoća da će se žaliti. Ona je pak sada kucala u prozorsko okno, dajući tako Kvinu do znanja da se prihvati posla.

Između kuće i jedne krošnjate breze, gospođica Vitkus je razapela deset metara dugačak konopac za veš okičen hranilicama za ptice. Sa svojih metar i osamdeset osam nije imao potrebe za merdevinama, ali dečak zasigurno jeste, onako omalen, sitan i nejake građe. Kvin je s jedanaest godina takođe bio sitan, ali je narednog leta izrastao toliko da ga je sve bolelo, prerastavši svu svoju odeću. Možda bi i dečak bio visok. Visoki opsesivni sakupljač. Visoki brojač tajanstvenih predmeta.

Kvin je krenuo od drveta i dok je skidao poklopac s prve hranilice, ptice počеше da sleću nižući se na drhtavim granama poput lišća. Senice, pretpostavi on. Sve novo što je naučio za protekle dve nedelje poteklo je iz obazrivog, lepog, staračkog rukopisa njegovog sina. Budući Orao,* tajanstveni plod Kvinovih nesmotrenih bedara, dečak je, prema onome što je pisalo u njegovom dnevniku, bio namerio da osvoji nagradnu značku u oblasti prepoznavanja ptica.

Gospođica Vitkus otvori prozor. „Misle od tebe da si dečak“, doviknu mu ona dok su se ptice jatile. „Jakna je ista.“ Njemu u pluća navre svež vazduh, bezosećajno i nemilosrdno. Gospođica Vitkus ga je posmatrala, u džemperu navučenom preko usukanih grudi. Pošto nije reagovao, ona naglo spusti prozorsko okno.

* *Eagle Scout*, najviši rang u organizaciji mladih izviđača u SAD. (Prim. prev.)

Nakon što je napunio sve hranilice i prešao kosilicom preko travnjaka, Kvin se vrati do kuće, gde je gospođica Vitkus stajala na vratima čekajući ga. Nije imala kose vredne pomena, samo nekoliko belih čupica koje su ga podsetile na maslačke. Ona reče: „Posle mu uvek dam keksa.“

„Neću, hvala.“

„To je deo dužnosti.“

Stoga on uđe, ali ostavi jaknu na sebi. Bila je, kao što je rekla gospođica Vitkus, potpuno ista kao ona kakvu je nosio mali: kožna pilotska s nitnama, zbog čega je Kvin izgledao kao roker, a mali kao merkat koji pokušava da se izbavi iz zamke. Bel ga je i sahranila u njoj.

Očekivao je mačke i podmetače od heklane čipke, ali kuća gospođice Vitkus bila je prijatna i prostrana. Kuhinjski pult, mada s gomilom novina na jednom kraju, blistao je belinom na neoštećenim mestima. Slavina se presijavala. Mora da je kuća nekad i spolja ličila na ostale u toj ulici – prave, doterane i uokvirene preciznim travnjacima – ali stara žena očigledno više nije mogla da drži korak sa komšijama u tom pogledu.

Sto je bio rasporemljen, sem dva rasparena tanjirića, kutije keksića u oblicima raznih životinja, špila karata i ružnih naočara za čitanje, od onih što se kupuju u supermarketu. Stolice su mirisale na sredstvo za poliranje na bazi limuna. Bilo mu je jasno zašto se dečaku ovde dopadalo.

„Čuo sam da imate sto četiri godine“, usudi se Kvin, uglavnom zato da nešto kaže.

„I sto trideset tri dana.“ Delila je keks, po jedan na svaki tanjir, i tako redom, kao da deli karte. Kako se činilo, mleko nije bilo predviđeno.

„Ja imam četrdeset dve“, reče on. „Ako se računa u muzičarskim godinama, onda osamdeset četiri.“

„Izgledaš starije.“ Njene zelenkaste oči preleteše preko njega. Mali je, besprekorno tačno kao i uvek, napisao: *Mađioničarsko umeće gospođice Vitkus i njeni NEVEROVATNI životni doživljaji IZUZETNO nadahnjuju!!!* Dnevnik je sadržavao dvadeset devet stranica i bio je hronika spiskova isprekidanih kratkim, oduševljenim zapisima iz sveta njegove nove drugarice gospođice Vitkus.

„Pomaže li vam iko?“, upita on. „Osim izviđača?“

„Patronažna služba mi donosi hranu“, reče ona. „Jeste da svaki put moram da je rastavim na činioce i skuvam iznova, ali tako bar štedim na kupovini namirnica.“ Ona podiže keks u obliku dinosaurusa. „Ovako zamišljaju desert.“ Zatim ga ponovo pogleda. „Mali mi je rekao da si slavan. Jesi li?“

Kvin se nasmeja. „U svojim snovima.“

„Koji muziku sviraš?“

„Sve sem džeza. Džez moraš da носиš u krvi.“

„Elvisa?“

„Naravno.“

„Kaubojske pesme?“

„Ako me fino zamole.“

„Džin Otri mi se oduvek dopadao. A Perija Koma?“*

„Perija Koma, Džina Otrija, *Led cepelin* ili reklamu za hranu za mačke. Pod uslovom da mi plate.“

„Za Eda Cepelina nikad nisam čula, ali sam se zato nagledala reklama za hranu za mačke.“ Ona nekoliko puta trepnu.

„Znači, svakom poslu vičan, nijednoga majstor odličan.“

„Kalfa“, reče on. „U mom poslu se tako opstaje.“

* *Gene Autry* (1907–1998), verovatno najomiljeniji američki filmski kauboj i kantri pevač u prvoj polovini dvadesetog veka; *Perry Como* (1912–2001) bio je jedan od najpopularnijih američkih pevača. (Prim. prev.)

Ona ga ponovo osmotri. „Onda mora da si prilično talentovan.“

„Nisam loš.“ Šta li joj je mali ispričao? Osećao se kao insekt na pribadači. „Od svoje sedamnaeste godine nisam bez posla.“

Na ovo nije imala ništa da kaže.

„Kao gitarista, hoću reći. Radim uglavnom kao gitarista.“

Ponovo je očutala, stoga Kvin promeni brzinu. „Vaš engleski je odličan.“

„A što ne bi bio? Već sto godina živim u ovoj zemlji. Koliko da znaš, bila sam direktorova lična sekretarica. Lesterova akademija. Jesi li čuo za nju?“

„Nisam.“

„Doktor Mejson Valentajn? Briljantan čovek.“

„Pohađao sam državnu školu.“

Nespretno je pokušavala da bolje navuče džemper, relikviju iz četrdesetih godina s krupnom staklenom dugmadi. „Ovi današnji dečaci ni na čemu ne istrajavaju. Imali smo dogovor.“ Ljutito ga je gledala.

Kvin reče: „Trebalo bi da krenem.“

„Kako hoćeš.“ Dobovala je prstima po ofucanim kartama, koje su izgledale kao da su malo manje od standardnih.

„Moj sin kaže da znate neke trikove“, reče on, ne mogavši da odoli.

„Ne radim ih besplatno.“

„Naplaćujete mu?“

„Ne njemu. On je dete.“ Ona natače naočari – bile su prevelike za njeno lice – i zagleda se u onaj špil.

Dečak je napisao: *Gospođica Vitkus je IZUZETNO talentovana. Ume da izvede da karte i novčići IŠČEZNU. I da se onda ponovo POJAVE!!! I lepo se osmehuje.*

Upravo tako je govorio i u stvarnom životu.

Kvin reče: „Koliko?“

Mešala je karte, a raspoloženje joj se menjalo. „Moje majstorije će te razgaliti“, reče ona, što je bilo stručno mađioničarsko odvlačenje pažnje. Kvin se s godinama nagledao svakojakih varalica, ali ova bakica je bila prva liga.

„Običan trik će biti sasvim dovoljan“, reče on, okrznuvši pogledom njen kuhinjski sat.

„Žuri ti se“, reče ona. „Svima se nekud žuri.“ Razvlačila je karte među dlanovima kao harmoniku, prilično impresivno, mada ne toliko koliko je mislila. „U leto devetsto četрнаeste pobegla sam od kuće s nekim vašarskim zabavljačima i savladala veštinu opsenarstva.“ Oči joj se podigoše, kao da i sama ta reč stvara čaroliju. „Tri meseca kasnije, vratila sam se kući i provela ostatak svog veka živeći najkonvencionalnijim mogućim životom.“ Izraz lica joj je bio napet, ali nedokučiv. „Radim ovo da podsetim sebe da sam nekad bila devojčica.“ Porumenevši, ona dometnu: „Ispricala sam tvome malom mnogo priča. Možda i previše.“

Bio je u pravu kad je strepeo od dolaska ovamo: dečak je bio posvuda. Kvin nikad nije želeo decu, bio je nespretna i mahom odsutan otac; a sad, posle dečakove smrti, nije ostao sleđen od šoka niti sa kristalno jasno fokusiranom tugom pred sobom, već pre s mučnom gomilom nejasne i ojađene gorčine.

Gospođica Vitkus je raširila karte u lepezu i čekala. Zubi su joj bili dugački, četvrtasti, još prilično beli, kvrgavi prsti zadivljujuće okretni, nokti sjajni i glatki.

„Pet dolara“, reče Kvin vadeći novčanik.

„Čitaš mi misli.“ Ona uze novčanicu i spremi je u džemper.

Trenutak kasnije, Kvin reče: „A trik?“

Ona se naže nad sto i pokupi karte. „Za petaka možeš da uđeš pod šatru.“ Video je šta joj je sad u očima: ljutnja. „Daj još jedan i gledaćeš predstavu.“

„To je iznuda.“

„Nisam ja od juče, znaš“, odvrati ona. „Sledeći put povedi malog.“

Gospodica Ona Vitkus. Tonski zapis njene životne priče.
Prvi deo.

Još osamdeset osam minuta? Na tom malom sokoćalu?

...

Verovaću ti na reč. Hajde, pitaj.

...

Pa, postojao je radio. To je bilo baš dobro. I kopir-aparati. Čičak-traka. Električni mikser. E, da, i neka divna poboljšanja što se tiče ženskog veša. Teško je odabrati samo jedno.

...

U tom slučaju, mašina za pranje veša. Sasvim sigurno, mašina za pranje veša. Ne sećam se tačno kad sam počela da je koristim. Jednog minuta gnječiš podsuknje na dasci za pranje, a koliko sledećeg imaš dva tinejdžera i novu-novcatu „mejtagicu“.* Sve između je magnovenje.

...

To je to. To je sve što imam da kažem.

* *Maytag*, marka kućnih aparata, od 2006. u vlasništvu korporacije *Whirlpool*. (Prim. prev.)

Drugo poglavlje

Kvin je otišao iz kuće gospođe Vitkus pet dolara siromašniji i uskraćen za magiju. Odvezao se autobusom sve do Belinog kvarta u Nort Diringu, gde ju je zatekao kako zagrće grabuljama leju lala iza klišeizirane ograde – sve te nasmejane letvice.* O kući je oduvek razmišljao kao o Belinoj kući – što je i bila, pravno gledano – uprkos tome što je i on u njoj proživio pet i po godina, neuzastopnih. Panoramski prozori su ga podsećali na sitkome iz šezdesetih, koje je dečak strastveno pratio, jedan za drugim, na televizijskom kanalu koji je vrveo od dobrih muževa i očeva, sve odreda muškaraca na svom mestu koji su večeri provodili kod kuće i bili uzdanica doma svog.

„Dakle?“, upita Bel. Čak joj se i glas beše stanjio, a sve njegove slojevite nijanse izbrisale.

„To je čak tamo blizu Vestbruka“, odvrati on. „U dvorištu joj je kaos.“

* Aludira na običaj da se ograda od drvenih letvica između stubova opseče lučno, tako da podseća na osmeh. (Prim. prev.)

„Obavezao se do sredine jula. Kazala sam Tedu da ćemo se mi pobrinuti za to.“

„Ima valjda dvadeset hranilica, sve do poslednje previsoko okačene. Bogme je imao šta da radi.“

Bel pogleda na ulicu. „Došao si pešice?“

„Prodao sam hondu.“ Izvukao je iz džepa ček i pružio joj. Od drugog razvoda, svake subote joj je poštom slao novac za izdržavanje deteta i još nikad nije propustio da ga uplati.

Tupo ga je posmatrala. „Rekla sam ti, Kvine. Nema više... potrebe.“

Kvin se upita, ne prvi put, može li čovek doslovno umreti od tuge. Bel je bila u ružičastoj košulji, tako beznadežno zgužvanoj kao da je ukradena iz mašine u javnoj perionici.

„Bel“, reče on. „Dozvoli mi.“

Nije mu dozvolila, barem ne u prvi mah, ali stajao je tako i pružao joj ček, dok mu je krv hućala u slepoočnicama, a ček je lepršao na slabašnom vetru sve dok nije postalo jasno da namerava da bude uporniji od nje. Popustila je, uzela ček, nije rekla ništa, i njemu se u glavi utiša.

Sve oko njih delovalo je varljivo obnovljeno. Posvuda se pojavljivalo kasno majsko cveće, prozori su blistali, a još jedna gomila stvari čekala je đubretare.

„Ponovo raščišćavaš?“, upita on.

„Samo stvari koje ne mogu da podnesem.“

Ostala je zagonetka šta je time htela da kaže. Kvin napravi u glavi inventar odbačenih predmeta: fotelja, blender, stona lampa, nešto tanjira i pribora za jelo. Onda ga ugleda, ostavljen malo dalje od ostalog: njegov prvi pojačivač, dva vata, dobio ga je za trinaesti rođendan.

„Zar ono nije moj 'marvel'?“

Zagledaše se u njega, oboje, kao da posmatraju kakvu mrtvu životinju. Bio je jeftin, japanski, u kutiji s tako debelim

nanosom laka da je i pod tridesetogodišnjom naslagom prašine delovala kao da je mokra.

„Ružan je“, reče Bel, „i ne radi. Niko ga neće.“

„Dobio sam ga od majke.“ Zvučnik od petnaest centimetara, s tri dugmeta; starudija, ništa više, sve što je ostalo od njegove rane mladosti. I od njegove majke, kad smo već kod toga.

„Još radi“, reče on, sad već defanzivno. Obožavao je taj pojačivač. Nekad je nešto značio.

„Kako bi bilo da jednom zasvagda ukloniš svoju starudiju iz moje kuće? Sad nema više ničega što bi te zadržavalo ovde.“

„Bel“, reče on, ranjen. „Nemoj.“ Propustio je dva poslednja termina za viđanje i tu nije bilo oprostaja. Određene stvari, razmotrene na ledenom svetlu retrospektive, bile su naprosto neoprostive.

Osvrnuo se naokolo. Protekle dve nedelje Belina porodica rojila se tuda poput stršljena, predvođena Belinom sestrom Ejmi. Kao i Ted Ledbeter, što je, opet, bila sasvim druga stvar. Danas je kuća bila tiha, a kolski prilaz prazan.

„Je li Ted tu?“

„Nije. I kako je to tačno tvoja stvar?“

„Izvini. Gde su ostali?“

„Tetke su se vratile kući. Ejmi je otišla na poštu da pošalje zahvalnice za izraze saučešća. Pretvaram se da mi je potrebno ovo ili ono ne bih li imala tri sekunde mira.“ Bel nasloni grabulje na drvo i ispusti isprekidani uzdah koji ga podseti na vežbe za porođaj. Pošao je zatim za njom u kuću, gde je izgledala iznenađena što ga vidi.

„Mogu li da dobijem malo vode?“, upita on.

Bel ode u kuhinju i nasu mu čašu. Kuća je bila lepa, u stilu Kejp Kod, klasična prigradska, mada su se tehnički nalazili u ataru grada Portlanda. Travnjaci utisnuti u nekad neravan

pejzaž. Ljuljaške, kućice na drveću, mnoštvo parkova za šetanje pasa. Kuća je ranije pripadala Belinim roditeljima, koji su je prepisali Bel pod uslovom da se Kvinovo ime ne pojavljuje u papirima.

„Je li ga pomenula? Ta starica?“

Kvin odmahnu glavom. „Uzela mi je na prevaru pet dolara.“

„Vodili su divne razgovore“, reče ona. „Citat završen.“

„Ne znam kako ju je trpeo.“ Nameravao je da zvuči opušteno, ali u poslednje vreme je sve ispadalo s teškim, tupim udarom prevelikog truda.

„Jesi li ga *ti* pomenuo?“

On iskapi onu vodu. Ožedneo je od keksa u obliku životinja. „Njoj?“

„Da, njoj. Kome drugom, Kvine?“

„Nisam.“ Pa dodade: „Nisam mogao.“

Ledena pokorica njenog gneva – bila je prekrivena njome – postepeno se otapala. „To što se slagao s njom nije u suprotnosti s njegovim karakterom“, naposletku će ona. „Žena je nezamislivo stara.“

„Uzeo sam to u obzir.“

Spustila je prste na njegovu ruku. „To je jedino što sam ti tražila. Obavezao se, a njemu data reč nešto znači. Uradila bih to i sama, ali“ – tragala je za rečima u vazduhu – „ovo je zadatak za oca.“

Kvin ne reče ništa. Šta je tu imalo da se kaže? Otišao je kad su malom bile tri godine, vratio se kad mu je bilo osam. Pet godina dobrovoljno odsečenih od trošnog tkiva očinstva. Mogla mu ih je sad nabiti na nos, ali nije. Boston, Njujork i naposletku Čikago, sve dok mu nije svanulo da živi istim životom kakav je napustio, samo usamljenijim. Posle toga duga, ponižavajuća vožnja autobusom natrag kući. Zarađivao je pristojno – oduvek je zarađivao pristojno, što je bilo

jedino čime se ponosio – ali još se grozio suočavanja s bivšim kolegama iz benda i poslovođama smene na poslu koji je radio preko nedelje s predvidljivom veću kako ne, ha-ha, nije „uspeo“ i da, vratio se za stalno.

„Nisam rekao da odustajem. Rekao sam samo da ona nije nasmejana bakica u kariranoj kecelji.“

„Jadan ti“, reče Bel. „Šta još imaš danas da radiš?“

„Svadba u pet.“

„Uvek imaš neku svadbu u pet. Gospodin Traženi.“

Bilo je to nešto oko čega su se davno gložili, a njena spremnost da sada to ponovo potegne doprinela je da se oseti manje usamljeno. Bel je nekad poredila njegove hronične svirke s dnevnim potrebama onih koji piju da bi utopili probleme. Što se tiče Kvina, za koga je alkohol bio osetljivo poređenje, istina je bila sledeća: u svom beznačajnom i zbrkanom životu, jedino u trenucima kad je svirao gitaru imao je moć da drugom ljudskom biću pruži baš ono što želi.

Pošao je za Bel u dnevnu sobu, ali mu nije bilo ponuđeno da sedne. Osvrnuo se naokolo, naslutivši falš notu, a onda mu sinu: sklonila je svoje knjige. Obožavala je da čita i obično je čitala po četiri ili pet knjiga odjednom, ostavljajući ih gde stigne, hrbata spljoštenih od njene strasti. Koliko je samo večeri provela s njim prepričavajući mu zaplete, dok ju je on smejući se preklinjao da mu ne oda baš sve? Ali uvek bi odala; kad joj se priča dopadala, ispričala bi mu je celu. Sada su te iste knjige stajale složene po veličini u polici koja je izgledala sveže oprana.

„Još samo nekoliko subota“, reče ona sad.

„Sedam, da budem precizan.“

„Dobro, sedam. Trošićeš na to, koliko, dva sata svog silno napornog dana?“

„Aha, ali zato moram da jedem otrovni keks.“

Nasmejala se, i štektavi zvuk ih oboje iznenadi. Kvin je uze za ruke i zadrža ih u svojim; saosećanje ga je ispunjalo u toj meri da mu se činilo da će se rasprsnuti. Bilo je beskrajno, to saosećanje.

„Smem li još jednom da vidim njegovu sobu? Samo na minut?“ Nadao se da će moći da vrati dnevnik na mesto pre no što ona primeti da ga nema. Nije mu išlo u glavu da nije znala za postojanje tog dnevnika, ona koja je proučavala dečakov život kao da je verovala da će mu jednog dana biti potreban biograf.

Bel povuče ruke. „Ne sad.“

Kažnjavala ga je, ova zastrašujuća i divna žena, njegov najodaniji prijatelj. Zaslužio je; ali dobro ju je poznavao i znao je da nema unutrašnje snage da podjaruje taj gnev.

„Moram da napišem neke dopisnice“, rekla je. „Tvoj otac je poslao saučešće. I Alan me je pozvao, čak iz Hongkonga.“ Zastala je. „Alan nije znao za naš razvod. Verovatno nije znao čak ni za prvi.“

Kvin sleže ramenima. „Znaš kakvi smo.“ Njegov otac je sada cele godine boravio u Floridi, a brat je živeo na drugom kraju sveta. Retko su se čuli.

Bilo je deset sati. Valjalo mu je popuniti vreme. „Jedeš li?“, upita.

Kao da ju je pitanje zbunilo. „Valjda“, odvrati ona. „Pretpostavljam.“

„Treba li ti išta?“

„Kvine“, blago će ona. „Sad mi više nikako ne možeš pomoći.“

Istinitost ovih reči bolela je kao osetljiva modrica. Bel ga je ispratila sve do trotoara, kao da ga tamo čekaju kola. „Sad sam neko drugi“, reče ona, a ako je ikad u životu i znao šta bi s tim saznanjem, to vreme je davno prošlo. Gledao ju je pravo u oči, sve dok ga, lagano odmahnuvši glavom, nije oslobodila.

Uzeo je pojačalo – bilo je lako kao perce – izneo ga iz svog nekadašnjeg kvarta i potom nosio celim putem niz Vašingtonovu aveniju, zatim oko Bulevara i onda dugačkom uzbrdicom Ulice Stejt do Poluostrva i naposljetku do Ulice Breket, pa mračnim stepeništem na treći sprat do svog stana, koji je sadržavao predivno održavanu muzičku opremu, nekoliko komada polovnog nameštaja i uramljenu fotografiju dečaka u njegovoj izviđačkoj uniformi, s kratkim zubima ogoljenim u usrdnoj saradnji. Neko mu je rekao da se osmehne i on je dao sve od sebe.

PTICE

1. Najmanja ptica: bumbar kolibri, 5,5 cm i 1,6 g.
2. Najbrža ptica trkačica: noj, 72 km/h.
3. Ptica koja leti na najvećoj visini: Rupelov lešinar, 11.300 m.
4. Najpričljivija ptica: Prudi, afrički sivi papagaj, 800 reči.
5. Najviše perja na ptici: mali labud, 25.216 pera.
6. Najmanje perja na ptici: crvenogrli kolibri, 940 pera.
7. Ptica koja najsporije leti: američka šljuka, 8 km/h.
8. Najduži kljun na ptici: australijski pelikan, 47 cm.
9. Najlepša ptica: crnoglava senica. Po mom mišljenju.
10. Najduži ptičji let: obična čigra, 26.087 km.